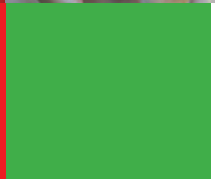
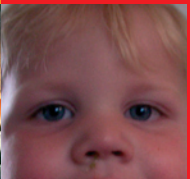
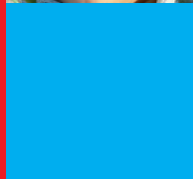
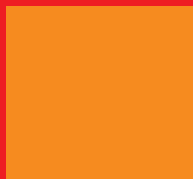
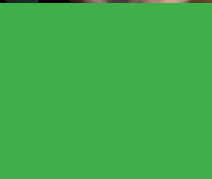

Leden Docentennetwerk Specialisten Jonge Kind

Liesbeth van den Berg-Hardenbol	Fontys Pabo 's-Hertogenbosch
Els van der Heijden	Avans Hogeschool Breda
Aleid Beets-Kessens	Fontys OSO Tilburg
Mieke Bogaerts	Hogeschool Kempen (België)
Cobi Boonsma	Hogeschool Domstad Utrecht
Sanne Böttger	Inst. Theo Thijssen Utrecht
Anny Bronzwaer	Hogeschool Zuyd, loc. Heerlen
Annemiek Ceelen	Hogeschool Kempel Helmond
Jeanette Deenen	Pabo Groenewoud Nijmegen
Mariette Dubois	Fontys Pabo Limburg, loc. Roermond
Debby Duijkers	Hogeschool Zuyd, loc. Maastricht
Nelly Ehrismann	Fontys OSO Tilburg
Wilma van Esch	Expertisecentrum E.G.O. Eindhoven
Riny Frerker	Hogeschool Kempel Helmond
Marjan Glas	Hogeschool Zeeland Vlissingen
Mieke Groten	Fontys Pabo Limburg, loc. Sittard
Miep van Himbergen	Hogeschool Kempel Helmond
Rianne van Kemenade	Fontys Pabo 's-Hertogenbosch
Anton de Leeuw	Hogeschool Limburg, loc. Venlo
Els van der Pol	Fontys Pabo 's-Hertogenbosch
Gerda van Puijenbroek	Fontys Pabo Eindhoven/Veghel, loc. Veghel
Ellen van Schaik	Marnix Pabo Utrecht
Marjon Steegh	Fontys Pabo Tilburg
Diane Vervuurt	Fontys Pabo Eindhoven/Veghel, loc. Eindhoven
Dorianne Vervoort	Hogeschool Domstad Utrecht
Ria van Zeeland	Pabo Groenewoud Nijmegen

Het jonge kind uit de gevaarzone

Voorzitters Docentennetwerk
Specialisten Jonge Kind.

Els van der Heijden
etjm.vanderheijden@avans.nl

drs. Liesbeth van den Berg-Hardenbol
l.vandenberg-ab@fontys.nl

Competentieprofiel

Jonge Kind

Hierbij informeren wij u over een initiatief van het Docentennetwerk Specialisten Jonge Kind, dat we hebben genomen om het jonge kind explicieter op “de onderwijskaart” te zetten. Hiermee willen we graag, samen met u, een kwaliteitsslag maken in het onderwijs aan het jonge kind.

Het Docentennetwerk Specialisten Jonge Kind heeft als doel het jonge kind binnen het pabo-curriculum weer de vereiste plaats te geven en de status te bieden die het nodig heeft. Ons netwerk bestaat uit docenten van 17 pabo's in Nederland en België. Wij zijn reeds tien jaar in deze samenwerking actief om pabo-docenten te professionaliseren. Wij beogen de kwaliteit van het onderwijs met betrekking tot het jonge kind in de opleiding te verbeteren.

De pabo's zijn de afgelopen jaren stevig in ontwikkeling geweest op verschillende inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische terreinen. Het Docentennetwerk Specialisten Jonge Kind constateert dat de competenties en indicatoren inclusief toetsingskader onvoldoende specifiek zijn uitgewerkt voor een startbekwame leraar Jonge Kind. We worden in onze visie gesterkt door kritische geluiden uit het beroepenveld en verschillende publicaties zoals:

- Adviesrapport 'Kwaliteit vergt keuzes' van de HBO-raad
- Advies van de expertgroep kwaliteit Lerarenopleiding Primair Onderwijs “Koersen op meesterschap”
- Rapport 'LeerKracht' van A. Rinnooy-Kan (september 2007).

Het initiatief van het Docentennetwerk geeft door middel van een profielbeschrijving een aanzet tot aanscherping van de kwaliteitsindicatoren door kennisgebieden en vaardigheden

te expliciteren. Zij heeft hiervoor een instrument ontwikkeld, in de vorm van een aanvulling op en verdieping van de bestaande competentievensters met betrekking op wat expliciet samenhangt met onderwijs en ontwikkeling van het jonge kind. Het uitgangspunt hierbij is geweest het onderscheiden van verschillende mogelijkheden van het jonge en oudere kind. Dat is ook de reden waarom wij niet bij alle competenties een aanvullingsvoorstel/verdiepingsvoorstel hebben gedaan.

Het concrete resultaat van onze werkzaamheden is een competentieprofiel Jonge Kind, opgesteld vanuit de SBL-competenties, aansluitend bij de Dublin-descriptoren (competenties 1 t/m 4). Het is een basisdocument om het competentiegericht curriculum vanuit het jonge kind verdieping te geven. Bovendien kan het gebruikt worden om de specifieke indicatoren met betrekking tot het jonge kind te formuleren, aan te scherpen en/of te screenen.

Wij bieden u hierbij het competentieprofiel jonge kind aan. Ook zullen wij dit competentieprofiel presenteren aan de HBO-raad, Ministerie van OCW en overige relevante onderwijsorganisaties.

Wilt u, net als wij, de kwaliteit in het onderwijs aan het jonge kind borgen, dan is het werken met deze competentiekaart een aanbeveling! Het profiel, evenals de Dublin-descriptoren, uitgewerkt voor het jonge kind, kunt u op onze website vinden. (www.netwerkjongekind.nl).

Graag denken we met u mee bij een eventuele aanpak van het werken met dit competentieprofiel. Voor toelichting kunt u contact opnemen met de boven genoemde voorzitters van het Docentennetwerk.

Interpersoonlijk: de student

1. ondersteunt zijn handelen met taal d.m.v. instemmend benoemen (basiscommunicatie).
2. heeft weet van het communicatienetwerk van jonge kinderen en kan hierop inspelen.

Pedagogisch: de student

1. kan aansluiten bij ontwikkelingspsychologische kenmerken van jonge kinderen.
2. kan een eigen opvoedings- en onderwijsstijl voor het jonge kind hanteren en verantwoorden.
3. kan ethische vorming en morele opvoeding van jonge kinderen toepassen in dagelijks handelen.
4. herkent en erkent de basisbehoeften van het jonge kind.

Vakinhoudelijk/didactisch: de student

1. kan zowel conventioneel als onconventioneel materiaal inzetten ter ondersteuning van de ontwikkeling van jonge kinderen, dat uitnodigt tot onderzoeken.
2. kan een thematisch onderwijsaanbod dat aansluit bij de leef- en belevingswereld voor jonge kinderen ontwerpen, uitvoeren en evalueren.
3. kan jonge kinderen in hun spelontwikkeling begeleiden.
4. kan spelactiviteiten op gang brengen die de ontwikkeling van kinderen bevordert.
5. herkent de doorgaande lijn van de spelactiviteit naar de leeractiviteit als leidende activiteit.
6. maakt gebruik van handelingsgerichte observaties bij het begeleiden van jonge kinderen.
7. kan jonge kinderen met een specifieke hulpvraag begeleiden.
8. beschikt over een ruim repertoire aan versjes, liedjes en taalspelletjes.
9. maakt vanuit zijn eigen visie op onderwijs aan jonge kinderen gebruik van de volgende aspecten: beginsituatie, doelen, leerinhouden, opvoedings- en onderwijsstijl, groepeeringsvormen, werkvormen, zorgbreedte, middelen waaronder ICT en nieuwe media, evaluatie.
10. kan deze eigen visie vertalen naar het praktisch handelen en vice versa.
11. heeft kennis van diverse onderwijsconcepten voor onderwijs aan jonge kinderen.
12. kan eigen visie op onderwijs aan jonge kinderen vergelijken met andere visies op onderwijs.

Organisatorisch: de student

1. is in staat een rijke speel/leeromgeving voor jonge kinderen te creëren.
2. moet zijn klassenmanagement flexibel kunnen inzetten zodat jonge kinderen zich spelenderwijs breed kunnen ontwikkelen.
3. kan binnen zijn organisatie van de klas, de speelzaal en de speelplaats de zelfstandigheid van jonge kinderen en het samenwerken van jonge kinderen ondersteunen.
4. betreft jonge kinderen bij en informeert ze over de organisatie van de dag.
5. kan zijn activiteiten zo organiseren dat er een goede verhouding is tussen geleide, begeleide en vrije activiteiten, zodat er voldoende tijd over blijft voor procesbegeleiding.
6. kan regels hanteren die noodzakelijk zijn voor een veilige en effectief georganiseerde leeromgeving.
7. kan zijn organisatie aanpassen op grond van zijn reflectie.